

Publicerad 2022-12-31 16:14 av Monica Marklund

Varje novell utgör ett kapitel och KONTROLL är den åttonde av sexton fristående noveller som tillsammans blir novellsamlingen Glädjen att hitta något gult.

Kapitel 8 KONTROLL

Jag önskar att jag var spontan och kunde låta saker ske helt utanför min kontroll, låta det som sker bara hända av sig själv utan någon som helst värdering och inblandning av min personlighet eller handlande. Jag önskar att det som faller in, kunde få falla mer naturligt om det vill och framförallt, som det vill och att jag kunde tillåta alla känslor att röra sig fritt mellan impulser och dess skuggor oavsett riktning och utan fördröjning mellan tanke och handling. Nu är det inte så. På ett eller annat sätt måste jag hålla ihop delarna och hittills har det fungerat. Jag vänder och vrider på allt i detta nu och har precis bara börjat. Tro det eller ej, men jag har redan ångrat mig några gånger och ändrat det mesta, flera gånger. Jag har smakat på orden och spottat ut dem igen så att de landar i en helt annan, och i mitt tycke, bättre ordning. Jag har raderat och svurit, läst och förkastat och tvingat mig fortsätta fram till den punkt som strax ligger framför oss.

Se, där kom den: välplanerad och noga avvägd. En punkt ska man inte förringa. Den ger mig en möjlighet att stanna upp, tänka efter och rätta mig själv. Den får mig ta nya beslut om det behövs och gå vidare i, för mig, godkända spår, och när riskerna är överhängande att jag skulle kunna fortsätta skriva i all oändlighet, bisats efter bisats, har varje punkt blivit ett nödvändigt ont. Jag inser att allt detta, som lätt kan förväxlas med ältande och som jag utsätter mig och självklart andra för, bottnar i någon slags osäkerhet. Man behöver inte vara psykolog för att komma fram till den slutsatsen. Nu verkar de flesta i min omgivning ha vant sig och tydligen accepterat mitt beteende till den grad att man slutat ifrågasätta mitt kontrollbehov, åtminstone är det ingen som kommenterar det öppet längre. Men man måste ändå ta med i beräkningarna att med bokstäver, siffror, staplar, tabeller, prognoser och analyser, fungerar jag som allra bäst. Jag menar, att skriva med kontroll är inte betungande. Det kan tvärtom vara en ren njutning, i jämförelse med att handskas med andra människor; vad de säger eller deras tankar som jag inte hör, eller deras handlingar som jag inte kan förutspå. Eller kanske det allra värsta: att behöva känna andras förväntningar, som när de står och flåsar mig hett i nacken, att jag borde släppa på kontrollen, ge mig hän och bli en friare människa och inte vara så bunden till mina egna högt uppställda krav och måsten.

Herregud, det är ju bara när jag har kontrollen som jag tillåter mig leva fullt ut. Mitt sätt, mitt anslag, den ton som har blivit en stor del av min personlighet, mitt signum, det vill säga, mitt vuxna jag, innebär ju inte att jag gör en massa ohyggliga fel, något på gränsen till olagligt eller att jag på något sätt är otrevlig, även om jag tyvärr misstänker att jag uppfattas som annorlunda, till och med på gränsen till suspekt av några. Egentligen tror jag att de flesta som lägger ihop mina handlingar med mitt specifika uttryck ganska enkelt summerar mig. De skulle med stor sannolikhet komma fram till ett och samma tydliga resultat: en mycket reserverad person på gränsen till tråkig. Andra, mina försvarare, som visserligen inte är många men ändå, skulle dock översätta det till noggrann och lojal.

Jag tror faktiskt att det är min person och mina speciella egenskaper som är grunden till att jag nu har blivit förflyttad, från en annan avdelning till en annan, för att tjänstgöra i en extern byggnad, en bit bort från

centralkontoret. Eller som min arbetsgivare uttryckte det; ”Härmed erbjuder vi dig en ny position inom organisationen.” Ordsklyveri kan man tycka men bakom ingressen där jag själv är satt som rubrik, följer två helt olika beskrivningar om min nya tillvaro.

Sedan en månad ansvarar jag för något som kallas för ’Gruppen för oförutsedda händelser i samband med journalskifte’. Jag har allt som man behöver för att arbeta administrativt och jag har gjort mig riktigt hemmastadd. De har även låtit införskaffa en kaffekokare med extra finesser. Kontoret ligger inte i ett modernt kontorslandskap utan mer som i en glänta. Mitt rum är större än det förra och nyligen ommålat i en färg som jag inte kan namnge, än mindre beskriva nyansen på, även om det måste ingå i standardsortimentet och ha ett officiellt nummer. Några textilier finns inte, förutom dynan på min ställbara stol. Jag saknar visserligen fönster men i korridoren finns en glasdörr ut till en enkel uteplats. Egentligen har någon bara ställt dit ett par plaststolar direkt på gräset. Om vädret tillåter går jag ut och sätter mig och tar en nypa luft och då självklart bara om jag har rast. Det händer att jag äter min lunch där om det är fint väder. Röker gör jag absolut inte, har aldrig gjort, så av den anledningen lämnar jag aldrig min arbetsplats vilket heller inte är tillåtet inom koncernen sedan något år tillbaka, ja om det inte är lunchrast förstås men då måste det ske på ett visst avstånd utanför området. Det enda invändningen jag har haft och som jag ännu inte fått klart för mig trots upprepade förfrågningar hos ledningen, är att jag vill veta vem som utgör den här nytillsatta gruppen mer än jag. Mina påtryckningar tycks vara värdelösa, jag har inte fått ett enda uppriktigt svar även om jag tror att viljan finns. ”Det är inte riktigt klart i dagsläget”, låter förklaringen.

Det enda jag har begärt är att få veta vad mina nya kollegor heter och när de tänker börja. Hittills har det bara kommit en enda människa hit. Ledningen har vidarebefordrat mina enkla önskemål, som på intranätet kallas för öppen kritik, till de rekryteringsansvariga. De väntar i sin tur på besked gällande en lista på övertaliga från centralt håll. Jag vet inte vad jag ska tro. Mina arbetsuppgifter är långt under min förmåga men jag följer de anvisningar som jag fick första den dagen och får väl trösta mig med att jag gör det som förväntas av mig och att jag utför det riktigt bra efter mina mått mätt.

Den enda person som alltså varit här och sett rummet, sen jag själv flyttade in, är en kvinna som knackade en tidig eftermiddag för precis en vecka sedan. Hon presenterade sig kort och frågade om det gick bra att komma in och städa. Jag visste inte vad hon skulle kunna göra men kunde inte neka henne. Jag hade inte hjärta att stänga dörren när det äntligen stod någon på tröskeln och som faktiskt var på väg att kliva över den, med städvagn och allt. Men det dröjde inte länge förrän hon ställde ner min tomma papperskorg, såg sig omkring efter något att plocka undan och frågade vad jag behövde få rengjort. Jag sa att jag inte visste.

”Så varför har de då lagt dig på min lista? Visst är det här rum 105, eller har jag tagit fel?” frågade hon mig.

”Ja, det stämmer, rum 105 ska det vara, enligt de uppgifter jag fått, men jag visste inte att jag låg på en lista, det har jag aldrig gjort förut”, svarade jag och började samla ihop lite lösa papper som låg på skrivbordet. Jag knycklade ihop dem och räckte över dem till städerskan som för att trösta henne, ge henne något, vad som helst, bara för att hon inte skulle känna att hon hade kommit hit förgäves.

”Så du menar att jag ska behöva släpa ner den här otympliga vagnen varannan eftermiddag för att hämta upp ett par ynka pappersbollar, det är ju inte försvarbart! Jag är verkligen ledsen att min irritation går ut över dig men någon har gjort fel och jag måste genast kontakta min städledare och be henne ändra om i rumsfördelningen!”

”Det kanske är bäst om det känns så”, svarade jag uppgivet. Vad skulle jag säga för att få henne att stanna en liten stund till? Det var först när hon stod där framför mig som jag insåg hur ensam jag var och hur osynlig jag känt mig den senaste tiden och att få möta en annan människa som upprördes lika mycket som jag själv gör av dålig planering och diffus arbetsfördelning och hade samma känsla för vikten av effektivitet, var som att möta sin like och någon som förstår min bristfälliga situation.

”Vill du ha en kopp kaffe? Jag har en ny kokare som brygger riktigt gott kaffe. Tycker jag själv alltså. Om du vill så sätter jag på en kanna på momangen. Jag tror jag har en extra kaffekopp här i arkivskåpet och om vi har riktig tur kan jag nog trolla fram ett par kakor också.”

Jag maler på värre än en kvarn och jag hör min röst snett uppfifrån, strax under lysröret och det ekar överkligt mellan väggarna. Är det verkligen jag som tar ett initiativ och pratar utan att först planera exakt vad jag ska säga? Och jag märker hur hon tittar på mig när jag börjar mäta upp kaffe och sätta fram porslin och dela ut vita, enkla servetter på den enda tomma ytan på ena sidan av skrivbordet. Det gör mig varm när jag ser att hon slår sig ner med en lång suck på min enda besöksstol som hon på sätt och vis inviger och lägger ett ben över det andra, skakar på axlarna och lutar sig lite bakåt. Hon tittar hela tiden på mig men säger ingenting. Nu har ilskan lagt sig och hennes ansikte har rätat ut sig och hon sitter stilla bredvid mig. Jag kan inte se mig mått på henne. Hon har ett ovanligt ansikte, kanske inte så vackert i traditionell mening men jag finner det oförklarligt, mycket attraktivt. Skulle jag beskriva hennes ögon, mun, läppar och näsa skulle det låta högst ordinärt men lägger man ihop det med hennes hy, kindben, hårfäste, blick och de mjuka linjerna mellan alltihop får det mig att för första gången på mycket länge överge min trygghetszon och bli lite spontan. Och det började med kaffet och sen fortsatte sedan ett par timmar till.

Jag vet inte hur länge vi sitter där, på mitt nya kontor utan fönster, har ingen aning om hur många koppar kaffe vi dricker och jag kommer inte ihåg exakt allt vi pratade om. Men hon frågar och jag svarar. Sedan gör vi tvärtom i ett välsmort växelspel, och det händer ett par gånger, hur än konstigt det låter, att hon skrattar åt någonting jag säger. Jag kan för mitt liv inte minnas vad det var. Så tittar hon på klockan och flyger rakt upp från stolen med ett gällt skrik och förstår inte var tiden har tagit vägen för hon måste ju rulla tillbaka vagnen till städrummet innan larmet går. Jag berättar att jag inte känner till något larm, det är något som mina chefer måste ha glömt att informera mig om men tillägger att jag självklart kan hjälpa henne med hennes städutrustning och rengöringsartiklar och dra tillbaka vagnen dit den ska, om hon vill. Snabbt kommer jag på fötter och plockar undan efter oss.

”Städutrustning och rengöringsartiklar, du är rolig du. Du menar såpan och den här gamla skurmoppen?” säger hon och börjar rulla ut vagnen ur rummet. ”Och ja tack, du får gärna gå med mig, jag tycker inte om att vara här själv när det har hunnit bli mörkt.” Nu låter hon mycket lugnare. Jag släcker lampan och lämnar

mitt nya kontor utan att se mig om. Jag låser dörren utan att kontrollera att det är låst en enda gång och följer med henne utan att tveka. Tillsammans tar vi oss upp en våning under tystnad. Vi möter inte en själ.

Mellan en trappa och en annan stannar hon och ber mig öppna en dörr där det står städ på en skylt och jag håller upp den medan hon baxar in städvagnen och försöker samtidigt försöka flytta en annan vagn som står i vägen och jag tränger mig förbli för att hjälpa till. Hon tackar och ler mot mig. Hon frågar om jag kan vänta medan hon tvättar upp några trasor. Jag säger att det kan jag gärna göra. Utrymmet är litet och det är trångt där vi står mellan hyllor, fulla med papper, lådor och plastdunkar ända upp till taket. Lukten av fukt ligger nära gränsen till mögel. Rengöringsmedel i blomdoft gör kanske sitt till det med luktar ändå starkt och jag känner mig lite yr, osäker på den egentliga orsaken. Städerskan tvättar några trasor som hon vrider ur och hänger upp på tork. Hon knyter snabbt ihop ett par plasticsäckar, håller ut gammalt skurvatten och sköljer sedan hinken ren innan hon ställer tillbaka den på vagnen. Jag iakttar hennes mjuka rörelser som liknar dans i mina ögon. Det märks att hon har gjort det här många gånger förut. Med vän hand ställer hon i ordning sina saker och sträcker sig förbi mig, mycket nära och jag känner något hårt i ryggen.

Hon tränger sig förbi mig, låser upp ett smalt skåp, tar fram och sätter på sig en grön kappa och en lång halsduk, kliver i ett par stövlar, lyfter ner sin väska med färggranna applikationer och är på väg ut och ska precis stänga skrubben och gå mot ytterdörren när jag överraskar igen och ställer en fråga som tvingar mig till det. ”Om jag lovar att smutsa ner och stöka till, gå in med leriga skor och slänga papper omkring mig, kommer du tillbaka till rum 105? Inte för att jag vill att du ska behöva städa efter mig men kommer du tillbaka till mig igen, jag menar till mitt rum, mitt kontor?”

Jag märker att jag sträckt ut handen och tagit tag i hennes arm. Hon drar sig inte undan. Hennes ögon möter mina. Hon ser inte rädd ut, jag måste ha sett skräckslagen ut. Istället tar hon ett steg närmare och lägger sin varma hand på min och ler.

”Jag kommer gärna ner till ditt ensliga rum på ett villkor och det är om jag slipper städa och bara om du är där.”

Jag hör hennes röst som över en sjö i dimma. Det är knappt så att jag kan titta på henne utan att mina egna gränser löses upp. Det är trångt där vi står, lysröret surrar, det luktar blött och starkt av olika medel. Alla ord som jag äger vägrar lyda mig. De har smält ihop och lämnat kvar en oanvändbar slagg. Alla strategier som jag har utvecklat under alla år, är en härva av knutar på en tunn kedja och jag kan inte röra mig. Hennes läppar rör sig sakta. Jag ser hennes tunga. Jag ser röda fläckar sprida sig upp från hennes hals. Jag behöver inte söka hennes blick för den har redan fångat min och jag vet att mina pupiller pulserar och jag hör mig svälja och darra, svälja och darra, och när hon lutar sig mot mig viker sig benen på mig och jag känner hur jag flyter fram till hennes underbara ansikte och möts av en andhämtning med små, snabba och heta pustar.

Nu står vi så nära att jag tycker jag känner hennes ögonfransar. Ännu har ingen av oss sagt något. Vi väntar på den andre ska nudda först och jag känner hennes doft och vet inte hur mycket längre jag kan stå ut. Jag måste, jag bara måste, men vet inte vad, mer än att jag måste för någonting håller på att explodera.

Sedan händer det något med spänningen. Om den slår över och slås ut vet jag inte, men vi tar båda, nästan samtidigt, ett litet steg tillbaka och släpper in en sekunds tvekan mellan oss och det räcker för att ta håll på den evighet som höll på att sluka oss. Hur konstigt det än låter, vet jag att jag höll på att dö där, i en liten trång städskrubb. Av vad, vet jag inte och ont gjorde det inte men jag har aldrig varit med om det förut och det skrämmer mig.

”Förlåt, men det är kanske dags att gå, det är sent, du måste ha slutat för länge sen, det är kanske någon som väntar på dig?”

Kvinnan som bara för ett par timmar sedan inte ens existerade i min värld, i mitt liv, går sakta mot utgången och vänder sig om och ser efter om jag följer henne.

”Varför säger du förlåt?” frågar jag och skyndar ikapp, går genom porten och sluter upp vid hennes sida och det är knappt jag hör henne viska. ”Jag önskar att jag var spontan och kunde låta saker ske helt utanför min kontroll, låta det som sker bara hända av sig själv utan någon som helst värdering och inblandning av min personlighet eller handlande. Jag önskar att det som faller in, kunde få falla om det vill och framförallt som det vill och att jag kunde tillåta alla känslor att röra sig fritt mellan impulser och dess skuggor oavsett riktning och utan fördröjning mellan tanke och handling. Nu är det inte så.”

Hon tar min hand i sin och säger att hon är glad och mycket ledsen på samma gång. Hon ser en buss komma borta i kurvan och springer plötsligt iväg till hållplatsen, hoppar på bussen som försvinner innan jag hinner reagera.

Sedan dess har jag inte sett henne. Det har snart gått över en vecka och jag har försökt komma i kontakt med städbolaget som vi anlitar men ingen svarar eller ringer tillbaka när jag lämnar meddelande. Min arbetsgivare förstår inte varför jag hela tiden håller på att tjata om en städerska. Man förstår inte varför hon är så viktig i hela sammanhanget när jag har ett ansvarsfullt jobb att sköta och annat att tänka på. De undrar istället varför jag har slutat fråga om och när min arbetsgrupp ska börja. Men jag säger att jag inte får ihop det, vad skulle de sysselsätta sig med nere hos mig? Jag genomför det som jag är ålagd att utföra men jag har slutat sova. Eller så sover jag på en annan frekvens, för hennes röst låter mig aldrig vara i fred och jag har, utan att jag vet hur, slutat skämmas för mina drömmar. Jag ser henne. Jag ber henne. Jag väntar på henne varje dag. Jag tror ingen förstår att något speciellt har hänt eller märker någon skillnad på mig jämfört med tidigare och jag är ganska säker på att ingen kan se på mig hur jag verkligen känner. Tyvärr, får jag säga, behärskar jag mig av gammal vana och behåller på så sätt kontrollen.

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Monica Marklund med Poeter.se id #232385 innehar upphovsrätten